

TRONDHEIM KOMMUNE

KFU

N-

Vår saksbehandler
Ole Kristian Lundereng

Vår ref.
17 /9566/999//
oppgis ved alle henv.

Deres ref.

Dato
06.03.2018

REFERAT

Fellesmøte mellom KFU og brukerorganisasjonene 3.april 2018

Sted:

Bystyresalen i 3. etg. i rådhuset.

Program:

- Kl. 18.00 Temaplanen for habiliterings- og rehabiliteringstjenester for voksne. Oddrun Linge orienterer.
- Kl. 18.30 Trondheim kommunes arbeid med oppfølging av avlasterdommen. Erlend Ellefsen orienterer.
- Kl. 19.00 Pause med servering
- Kl. 19.30 Svar på innmeldte spørsmål
- Kl. 20.30 Slutt

Deltakere:

Maja Hassel	ADHD-foreningen
Julia Lindqvist	Autismeforeningen i Norge, Sør-Trøndelag
Sverre Jørgensen	Autismeforeningen i Norge, Sør-Trøndelag
Viktor Borge (m/leds.)	FFO Trøndelag
Lars Morten Lersveen	FFO Trøndelag
Kari Frøseth Johansen	FFO Trøndelag
Magne Skjetne	FFO Trøndelag
Alf Pedersen (m/leds.)	FNDB
Marte Løvik	KFU
Line Fjørstad	KFU

Postadresse:
TRONDHEIM KOMMUNE
Bystyresekretariatet
Postboks 2300 Torgarden
7004 TRONDHEIM

Besøksadresse:
Munkegata 1

Telefon:
+47 95330000

Telefaks:
+47 72547684

Organisasjonsnummer:
NO 942 110 464

E-postadresse: bystyret.postmottak@trondheim.kommune.no
Internettadresse: www.trondheim.kommune.no/bystyret/

Børre Lien	KFU
Britt Elin Strand	KFU
John Jacobsen	KFU
Karl Otto Pettersen	KFU
Ole Kristian Lundereng	KFU
Einar Fiske	LHL
Oddny Lillevik	LUPE
Annveig Tronstad	LUPE
Sigmund Aksetøy	LUPE
Lone Andersen	LUPE
Ulf Lillevik	LUPE
Dag Ø. Antonsen	Mental helse Trondheim
Steinar Jøsok	MS foreninga
Eli Vik Kvernes	NFU
Steinar Johnsen	NFU
Nina Braadland	NFU
Sveinung Eiksund	NFU
Lise Gunn Eskeland	Norges Blindforbund
Rigmor Schawland	Norges Blindforbund
Karl-Egil Elstad	Norges Handikapforbund Trondheim
Eirik Roos	Rådmannens fagstab, helse og velferd
Rune Kjenstad	Rådmannens fagstab, Kultur og næring
Jan Roger Wevang	Rådmannens fagstab, oppvekst og utdanning
Sissel Hovin	Byplankontoret
Torgeir Alvsåker	Sør-Tr.lag parkinsonforening
Astrid N. Skauge	Sør-Tr.lag parkinsonforening
Torbjørn Modig	Sør-Tr.lag parkinsonforening
Vegard Snøfugl	Trondheim kulturskole
Lene Karin Mittet Robertsen	Tegnspråktolk
Einar Kjøl	Tegnspråktolk
Nora Sletteng	Trondheim Døveforening
Annbjørg Horgar	Trondheim Døveforening
Jan Atle Fjelldalselv	Trondheim Døveforening
Solveig Fremstad	Trondheim Døveforening
Bjørghild Almåsbro	Trondheim Revmatikerforening og KFU

1. Temaplanen for habiliterings- og rehabiliteringstjenester for voksne

---

Oddrun Linge fra rådmannens fagstab orienterte og svarte på spørsmål og kommentarer. Presentasjonen er publisert på [KFU's nettsider](#).

2. Trondheim kommunes arbeid med oppfølging av avlasterdommen

---

Erlend Ellefsen fra rådmannens fagstab orienterte og svarte på spørsmål og kommentarer. Presentasjonen er publisert på [KFU's nettsider](#).

3. Innmeldte spørsmål

Helse- og velferdsområdet: 2A, 3, 4A, 4B, 4C, 4D

Oppvekst: 1

Kultur: 2B

Byutviklingsområdet: 4E, 5, 6

Sp. 1. Autismeforeningen i Norge (AiN), Sør-Trøndelag fylkeslag:

Hjelp i hjemmet:

Foreldre til barn med autismespekterdiagnoser (ASD) etterspør hjelp hjemme, til selv å kunne hjelpe barnet/ungdommen med aktuelle utfordringer som f.eks. hvordan hjelpe barnet til å komme til ro ved leggetid eller hvordan få barnet/ungdommen til å ikke drikke altfor mye vann. (Dette kan høres enkelt ut men kan være veldig vanskelig når det gjelder personer med ASD.) Hvem i kommunen har kompetanse til en slik veiledning? Hva kan kommunen bidra med? Når skal andrelinjetjenesten kobles inn?

Jan Roger Wevang fra rådmannens fagstab svarte:

Barne- og familietjenesten har kompetanse til å gi foreldre veiledning ved alle typer utfordringer. Alternativt har de kompetanse til å koble på andre tjenester. Det er ikke fastlåste grenser for når spesialisthelsetjenesten kobles inn. Barne- og familietjenesten vil drøfte med foreldre behovet for å involvere andre tjenester for å gi foreldre den veiledningen de har behov for. Foreldre vil få hjelp av Barne- og familietjenesten dersom det er behov for å koble på spesialisthelsetjenesten eller andre. Veien inn til Barne- og familietjenesten kan være via helsesøster, saksbehandler man alt har kontakt med eller ved direkte kontakt til Barne- og familietjenesten i bydelen man bor i.

Sp. 2. Trondheim Døveforening:

A. Bevilling til tegnspråktolk på offentlige arrangementer:

Trondheim kommune har siden 2016 gitt årlige bevillinger på kr. 200.000 til tegnspråktolk på offentlige arrangementer i Trondheim. Kommunen har gitt Ressurscenter for Hørsel og Syn (RHS) i oppgave å forvalte dette. Vi har etter forespørsel mottatt regnskap over bruk av midlene i 2017. Totalt kr. 198.100 ble brukt: kr. 71.000 på tolkeutgifter, kr. 70.500 på tekniske utstyr og kr. 56.600 på administrative kostnader. Vi ønsker å fremheve at bare 35,8 % av bevillingen gikk til selve tolkekostnadene. Videre bemerker vi at teknisk utstyr stod for 35,6 % av summen, påkostet på følgende arrangementer: Jentebølgen og tre arrangementer i regi av kommunen selv (1. maitale, 17. maitale og Julegrantenning). Kommunen burde som arrangør ha dekket egne tekniske kostnader. Vi stiller oss også undrende til at 28,6 % gikk til administrative kostnader hos RHS, når RHS er kommunalt med kommunalt lønnede ansatte. Barnefestivalen JUBA JUBA fikk kun kr. 6.000 i støtte til to tegnspråktolker på kun to av helgas

arrangementer. Barnefestivalen bør få mer i støtte ettersom den er den eneste festivalen for barn og familier som tilrettelegger for døve og hørselshemmede. Videre bør bevillingen på kr. 200.000 økes for å kunne dekke flere arrangementer, som f.eks. Barnas Skidag. Døve ønsker å få være inkludert.

Vil kommunen øke den årlige bevillingen og dekke sine egne kostnader slik at mer enn kr. 71.000 kr kan gå til reelle tolkeutgifter?

Eirik Roos fra rådmannens fagstab svarte:

Bevilgning til kr. 200.000 er knyttet til Tegnspråktolkning og skrivevolking på offentlige arrangementer. (Altså både for døve og hørselshemmede). Midlene på kr.200.000,- til dette formålet har vi hatt siden 2016. Vi har altså 2 års erfaring på dette. Bystyret som bevilget kr. 200.000 til tolk på offentlige arrangementer la inn at noe av disse midlene skulle gå til administrasjon.

Når det gjelder hva midlene er brukt til så kan vi ta utgangspunkt i regnskap for 2017.

- *kr. 74.000,- brukt til tegnspråktolk og skrivevolker*
- *kr. 54.500,- ble brukt til leie av storskjerm. Dette for å få formidlet tekst til hørselshemmede (1 mai, 17 mai, Jentebølgen)*
- *kr. 128.500,- ble brukt til tegnspråktolk/skrivevolk/ og skjerm for visning av tekst til hørselshemmede. (Ikke kr. 71.000 som Trondheim døveforening skriver)*
- *kr. 14.000 ble brukt ift. teknisk utstyr fra Trondheim Lyd*
- *kr. 56.000 adm. kostnader fra RHS (Ressurssenter for hørsel og syn), slik Døveforeningen opplyser: I kr. 56.000,- inngår følgende:*
  - *Planlegge og bestille tolk/skrivevolk inn mot NAV i god tid,*
  - *Bestille leie av storskjerm hos Medialab,*
  - *Gjennomgå kulturkalender/ Trondheim event, ift. aktuelle arrangementer.*
  - *Sende ut tilbud (markedsføring) ,*
  - *nngå avtaler med ulike arrangører ift. praktiske sider ved tegnspråktolkning/skrivevolking. Forklare bakgrunn.*
  - *Sikre at manus fra talere, appelanter og sangtekster blir formidlet til NAV tolketjenesten.*
  - *Avtale med Politi og Bydrift ift. tilgang til områder,*
  - *Opprigging og nedrigging av telt , stoler, bord for skrivevolker. ift. 1,-17 mai og jentebølgen)*
  - *Møter med : NAV tolketjenesten. Jentebølgen, LO , Olavsfestdagene, 8-mars komiteen m.fl.*

I starten var det en gruppe på 3 representanter som planla ulike arrangementer som var ønskelig å sikre tegnspråktolkning og skrivevolking. (En repr fra Trondheim Døveforening, en fra Hørselshemmedes Landsforbund og en fra Trondheim kommune Ressurssenter for hørsel og syn)

Gruppen ønsket først å komme fram til hvilke faste arrangementer som skulle tolkes. Følgende faste arrangementer ble bestemt:

- *World-cup i Granåsen*
- *1 mai*
- *17 mai**
- *Jentebølgen*
- *Åpningen av Olavsfestdagene*
- *Julegrantenningen på Torget*
- *Politiske møter ifm. valg.*

*(6-8 faste arrangementer)

Trondheim kommune ved Ressurscenter for hørsel og syn tok derfor (høst 2016)kontakt med ulike instanser i døvemiljøet og HLF for å få innspill til aktuelle arrangementer. I tillegg ble ideer sendt ut i miljøet ut fra kulturkalender/Trondheim Event. Dette førte til flere innspill som det ble bestilt tolk til.

Følgende arrangementer er blitt tolket de siste to år (i tillegg til de faste arrangementene) :

- *Utstilling i Guneriusmuseet . Motstandkamp under krigen.*
- *Foredrag på Sverresborg Museum*
- *Byvandring bl.a. i Ila*
- *Minnesmerke i Tordenskjoldsparken (22 juli)*
- *Trointe Samisk jubileum.*
- *Juba-Juba Barnefestival på Festningen*
- *Olavsfestdagene. Alle 5 dager det holdes Vestfrontmøter*
- *Matfestivalen 2017.*
- *8 mars 2018*

Ressurscenter for hørsel og syn (RHS) ser at en god del offentlige arrangementer er blitt dekket med tegnspråktolk og skrivetolker de siste to år. Utviklingen er at stadig flere arrangementer blir tolket.

RHS håper imidlertid Trondheim Døvforening og HLF oppnevner to personer som kan samarbeide med RHS ift. å utvikle tolk på offentlig arrangement enda bedre i tiden framover.

Til spørsmålet om kommunen vil øke den årlige bevilgingen og dekke sine egne kostnader slik at mer enn kr. 71.000 kr kan gå til reelle tolkeutgifter: Det er altså kr. 128.500,- som ble brukt til tegnspråktolk/skrivetolk/ og skjerm for visning av tekst til hørselshemmede. (Ikke kr. 71.000 som Trondheim døvforening skriver). Rådmannen kan ikke forskuttere økning i den årlige bevilgingen, det må vi komme tilbake til i budsjettet for 2019 og i økonomiplanen for 2019-2022.

B. Fritidstilbud og møteplass for tegnspråklige familier:

Tegnspråklig fritidstilbud for barna etterlyses. Det eksisterer ingen kommunale tilbud for tegnspråklige barn i Trondheim. Vi har bare TTK (Trondheim tegnspråkkubb), som er et tilbud rettet mot døve, hørselshemmede og hørende ungdommer fra 15 til 22 år. KODA-utvalget har fra april til februar holdt Barnetreff og kartlagt interessen. Dette skulle være et tilbud for tegnspråklige barn under 18 år, herunder døve og hørselshemmede barn og barn av døve voksne. Det skulle også være et møtested for foreldre og foresatte, hvor de kunne få snakke sammen og utveksle erfaringer. Det er vist stor interesse for et slikt tilbud, både fra familier med døve og hørselshemmede barn og familier med døve voksne. Vil kommunen vurdere å opprette et eget tilbud for tegnspråklige barn og unge?

Sissel Nestvold fra Kulturenheten og Vegar Snøfugl fra Kulturskolen svarte:

Nestvold: Trondheim kommune / Kulturenheten har ett særskilt fritidstilbud til unge døve, TTK. Aldersgrensen er pt 15 - 22 år og er satt etter nøye vurdering av behovet til målgruppen. Døve, hørselshemmede og døvblinde barn under 18 år som har behov for tjenestene støttekontakt eller tilrettelagt fritid, får dette på samme måte som andre barn. Fortrinnsvis ønskes aktiviteter i ordinære tilbud, men med tilrettelegging i form av støttekontakt eller fritidsassistent som behersker tegnspråk og kan kommunisere med barnet. Kulturenheten har flere tilskudds- og støtteordninger som kan ytes til lag og organisasjoner som ønsker å drive slike tilbud. Kommunen ønsker primært å tilrettelegge for barn, unge og voksne med funksjonsnedsettelse i ordinære aktiviteter, og oppfordrer frivillige lag og organisasjoner til å søke tilskudd og støtte slik at de kan drive egne tilbud etter egne behov og ønsker. Tiltaket som KODA-utvalget har satt i

gang er et godt eksempel på aktiviteter og prosjekt som Kulturenheten/ Barnekultur kan være med å tilrettelegge, f.eks. ved å bidra med en fritidsassistent.

Snøfugl: Jeg er nytilsatt rektor ved Trondheim kommunale kulturskole (TKK). Kulturskolen har ikke et direkte tilsvarende spørsmålet som stilles, men jeg vil benytte anledningen til å orientere om vårt tilbud for barn med spesielle behov.

TKK tilbyr i dag tilpasset musikkopplæring og musikkterapi for barn og unge med ulike spesielle behov eller utfordringer som:

- lærevansker
- utviklingshemming
- autismespekterforstyrrelser

Tilbudet kan gis individuelt eller i grupper, med fokus på:

- musikkglede
- samspill
- mestring
- tilhørighet
- elevens ressurser

Musikkterapeuter i kulturskolen har spesiell kompetanse i å bruke musikken til å:

- motivere
- lage struktur
- oppnå kontakt og kommunikasjon
- stimulere språkutvikling og oppmerksomhet
- styrke motorikk og koordinasjon
- legge til rette for trygghet og nye handlingsmuligheter for elever med ulike utfordringer

Innholdet i timene tilpasses elevens måte å delta på, gjennom undervisning individuelt og i grupper, og i dialog med elevens foresatte. Tilbudet gis i kulturskolens lokaler i Olavskvartalet, i aldersgruppen 0 til 20 år. TKK ønsker å videreutvikle vårt tilbud og vil derfor komme i dialog med brukergruppene, både de som er her i dag og andre. Vi vil derfor komme tilbake i møter på et seinere tidspunkt.

Sp. 3. LUPE - Landsforbundet for utviklingshemmede

A. Rutiner v/husleieøkning til utviklingshemmede i kommunale leiligheter og bofellesskap:

Hvilke grunnlag legges til grunn for slike jevnlig økninger til beboere med særs svak økonomi og med årlig negativ utvikling av pensjonen sin i forhold til den generelle lønnsutviklingen i samfunnet.

Arild Hoven fra Trondheim eiendom svarte:

Husleieinntektene var tidligere ikke store nok til å dekke kommunens utgifter til boligdriften. Bykassen subsidierte boligdriften med ca 43 millioner kroner årlig. I praksis var det kapitalutgiftene som ikke ble fullt dekket av husleieinntektene.

Bystyret vedtok 18.12.2009 at en "utgiftsdekkende husleie, som omfatter kommunens løpende utgifter til forvaltning, drift og vedlikehold samt finansutgifter, skal benyttes som prinsipp for husleiefastsettelse" i de kommunale boligene. Videre het det at "husleie for hver bolig justeres i tillegg slik at kvaliteter som størrelse, tilstand og beliggenhet også får betydning for leiefastsettelsen".

Basert på Bystyrets bestilling så har administrasjonen utviklet en husleiemodell hvor husleien beregnes ut fra boligens størrelse, antall rom, geografisk beliggenhet og standard

på boligen (bygg, leilighet og uteområder). I tillegg kommer eventuelle påslag for strøm, fjernvarme, kabel-tv/internett, parkeringsplass, renhold osv.

Boligens størrelse: Jo flere kvm, jo høyere husleie, alt annet uendret. Det er bruksarealet til boligen som benyttes. I bofellesskap hvor beboerne i tillegg disponerer felles oppholdsrom (kjøkken/stue) så fordeles dette arealet på hver bolig.

Antall rom: Jo flere rom, jo høyere husleie, alt annet uendret. Dette medfører at en tre-roms leilighet på 60 kvm blir dyrere enn en to-roms leilighet på samme størrelse.

Geografisk beliggenhet: Byen er delt opp i ulike prissoner, og jo lengre unna sentrum prissonen er, jo lavere blir husleien. Av dette følger det at to i utgangspunktet identiske boliger på Heimdal og Byåsen vil ha ulik husleie, der den på Byåsen vil være noe dyrere.

Boligens standard: Alle våre boligbygg, leiligheter og uteområder er vurdert til å ha enten lav, middels eller høy standard. Høy standard vil gi et påslag på husleien, mens lav standard vil redusere husleien. Nybygde boliger vil i de aller fleste tilfeller vurderes til å ha høy standard i denne sammenhengen.

Strøm/fjernvarme: Dersom boligen har egen måler for strøm og/eller fjernvarme så skal leietaker selv tegne abonnement hos energileverandør. Dersom det ikke er egne målere i hver bolig, så vil abonnementet stå på Trondheim kommune, og det legges inn et påslag for forventet kostnad inn i husleien.

Kabel-tv/internett: I boliger hvor slikt abonnement står på huseier (evt borettslag/sameie), så kommer et tillegg i husleien for dette.

Parkeringsplass: Hvis boligen disponerer egen parkeringsplass kommer det et tillegg for dette i husleien.

Renhold: Dersom det utføres renhold i fellesområder/trappeopp ganger som fritar leietaker fra slikt ansvar, så kommer det et tillegg i husleien for dette.

Det er de samme forholdene som påvirker husleien i kommunale boliger som vil påvirke husleien i markedet, men når vi sammenligner våre husleier med den beste statistikken vi har for gjengs leie i Trondheim (Statistisk Sentralbyrås "predikert månedlig leie"), så finner vi at våre husleier ligger ca 15% under husleiene i markedet.

En utgiftsdekkende husleiemodell betyr ikke at hver enkelt bolig har en husleie som dekker utgiftene knyttet til akkurat den boligen. Modellen er utgiftsdekkende på porteføljenivå, der de samlede utgiftene i hele boligporteføljen skal dekkes av de samlede husleieinntektene. Det er ofte høye kapitalutgifter knyttet til nyanskaffede boliger, så husleieinntektene fra disse boligene dekker ikke merutgiftene anskaffelsen medfører. Det er derfor slik at eldre, nedbetalte boliger subsidierer nyere boliger med høye kapitalutgifter. I perioder med store investeringer, enten i form av nye boliger eller rehabilitering av eksisterende boligmasse, så vil dette kunne medføre et økt husleienivå for hele boligporteføljen.

Den enkelte leietakers husleie endres i tråd med rammeverket i husleieloven. Kommunen har som utleier anledning til å endre husleien i henhold til endringer i konsumprisindeksen (KPI) når leiekontrakten har vart i minimum ett år. Videre åpnes det for en større husleieregulering etter tre år og ved kontraktsforlengelse. Husleien i løpende leieforhold kan ikke settes høyere enn gjengs leie i markedet.

Det differensieres ikke på boligtype eller hvem som bor i boligen når husleien fastsettes. Alle leietakere i kommunal bolig i Trondheim har lik husleiekontrakt, og husleien beregnes og reguleres etter samme modell i alle boliger og for alle leietakere.

Presentasjonen er publisert på [KFU's nettsider](#).

B. Helseplattformen - for pasientenes helsetjeneste:

En ny løsning for elektronisk pasientjournal – som skal gjelde så vel for den kommunale/primær- som spesialhelsetjenesten. Programmet er også en regional utprøvningsarena for den nasjonale målsettingen "en innbygger- en journal". Hvordan vil helseplattformen fungere i Trondheim.?

Eirik Roos fra rådmannens fagstab svarte:

- *Helseplattformen vil være en samling av medisinske opplysninger(journal) for helsearbeideren og for innbyggeren.*
- *Innbygger vil ha full innsikt i egen medisinsk historie.*
- *I tillegg vil saksbehandler i kommune ha oversikt over hjelpebehov og tjenester som ytes*
- *Innbyggerne i hele midt-norge skal ha tilgang til egen journal som deles med alle aktørene i helsevesenet ut fra deres definerte roller.*
- *Sykehus, kommuner, fastleger og avtalespesialister skal jobbe sammen i Helseplattformen, men hver enkelt vil ha en tilgang som er tilpasset sine arbeidsoppgaver.*
- *Alle aktører skal ha tilgang til informasjon basert på tjenestelig behov (slik det er i dag) og alle oppslag i journal vil være sporbar.*
- *Journalen vil være oppdatert til enhver tid.*
- *Innbyggerne vil på samme måte også ha tilgang til sin journal og til detaljerte opplysninger på et hensiktsmessig nivå og vil selv kunne skrive i journalen.*
- *Hvilke muligheter Helseplattformen vil gi (på detaljert nivå) vil bli klart i perioden 2019-2021. Dette avhenger i stor grad av hva som vurderes hensiktsmessig opp mot kostnader.*
- *Aktuelle endringer for innbyggerne vil være timebestilling, prøvesvar, innsyn i egen journal, trygghet for at viktig journalinformasjon er tilgjengelig for behandlende lege uavhengig av hvor man er (sykehus, kommune, fastlege, legevakt, avtalespesialist..)*
- *Trondheim kommunes tjenester som støttes av velferdsteknologi (trygghetsalarmer, gps, mv.) og oppfølging via medisinsk teknisk utstyr fra sykehuset skal fremkomme og dokumenteres i Helseplattformen*

Det vil være naturlig å gi KFU en bredere gjennomgang av Helseplattformen i forbindelse med planlagte politiske saker høsten 2018 og våren 2019.

Sp. 4. FFO Trøndelag**A. Lærings- og mestringstilbud i Trondheim kommune:**

Mange funksjonshemmede får tilbud om lærings- og mestringstilbud via spesialhelsetjenesten når de får en diagnose. Her lærer man om sin diagnose. Det er når de kommer hjem og skal bo, leve med og mestre sitt liv med funksjonsnedsettelsen livet virkelig skal mestres. Hvilke lærings- og mestringstilbud finnes i regi av Trondheim kommune? I hvor høy grad er det brukermedvirkning med til i planlegging, gjennomføring og evaluering av tiltakene?

Bente Sandvik fra rådmannens fagstab svarte:

Presentasjonen er publisert på [KFU's nettsider](#).

B. Folkehelsearbeidet:

Vi ber om en redegjørelse for folkehelsearbeidet og evt. satsningen på frisklivssentraler i Trondheim kommune – slik det er i dag og hvordan kommunen ønsker å styrke dette viktige arbeidet i tiden som kommer. Vil kommunen også benytte seg av tilbudet fra våre brukerorganisasjoner om brukermedvirkere til dette arbeidet? Viser til brukermedvirkningskurs/opplæringskurs i FFO regi.

Oddrun Linge fra rådmannens fagstab svarte:

Se svar på 4 A ang Frisklivssentralen og brukermedvirkning på dette området. Når det gjelder folkehelsearbeid generelt, så er det et svært stort område som omfatter alle sektorer i kommunen. Derfor har vi etablert en folkehelsegruppe med representanter fra hver sektor, og hvor hver representant rapporterer og følger opp folkehelse spørsmål i sin sektor. Brukermedvirkning på dette området ivaretas av KFU, seniorråd og mangfoldsråd, og gjennom åpne møter hvor temaet settes på dagsorden, f.eks. frokostmøtene som vi hadde ved oppstart av arbeidet med satsingsområdet Aldersvennlig by.

Det viktigste, og kanskje mest kompliserte, er det som følges opp av Byutvikling. Det omfatter blant annet informasjonsvirksomhet til befolkningen, transport, luft- og vannkvalitet, friluftsliv, og selvfølgelig universell utforming av bymiljøet.

Helse og velferd og Oppvekst har et stort ansvar for forebyggende og helsefremmende arbeid for grupper av befolkningen som lever i en utsatt situasjon med fare for helse og mestringsevne, f.eks. de som har funksjonsnedsettelse eller kronisk sykdom hvor komplikasjoner kan unngås hvis man setter inn tidlig innsats. I tillegg er det viktig at alle tjenester arbeider på en måte som vedlikeholder og stimulerer funksjons- og mestringsevne. Brukermedvirkning på disse områdene ivaretas på forskjellige måter alt etter hva det er, f.eks. enhetenes brukerråd og brukerrepresentanter i prosjektgrupper.

C. Visjonen om et universelt utformet Norge i 2035 virker på enkelte området utopisk. Dette gjelder spesielt eksisterende bygg, uteområder og transportsystemer. Har Trondheim kommune en helhetlig plan for dette?

Sissel Hovin fra Byplankontoret og **Marte Løvik** fra KFU svarte:

D. Boliger for funksjonshemmede:

Når det gjelder private boliger er valgfriheten for funksjonshemmede begrenset. TEK10 gir unntak fra tilgjengelighetskravene for boliger under 50 m², og for studentboliger. Dette gjør at funksjonshemmede får betydelig begrensninger i friheten til å velge hvor de vil bo og hvem de kan besøke. Har Trondheim kommune nok tilgjengelige studentboliger/ boliger for funksjonshemmede? Hvis ikke – har kommunen en helhetlig plan for dette?

Eirik Roos fra rådmannens fagstab svarte:

Trondheim kommune tildeler ikke boliger til studenter. Det er studentsamskipnaden som har slikt ansvar og det er innhentet informasjon fra studentsamskipnaden: De opplever at de har nok leiligheter/hybler for studenter som har behov for tilrettelagt bolig. De har heller ikke fått tilbakemelding om at leilighetene/hyblene for denne gruppa er for små. Når Trondheim kommune bygger omsorgsboliger, oppfylles alle krav til tilgjengelighet. Når det gjelder tilrettelagte kommunale boliger - planlegger /bygger Trondheim kommune tilrettelagte boliger for de som har behov for tjenester. Trondheim kommune har blant annet etablert boliger for yngre fysisk funksjonshemmede både på Kattem og Ladesletta. Når det gjelder TEK 17 er dette nasjonale krav og ikke noe Trondheim kommune kan gjøre endringer i forhold til. Ved nybygg følges TEK 10 og TEK 17 vedr tilgjengelighet. Rådmannen starter nå opp arbeidet med å utarbeide ny boligsosial plan som planlegges ferdig i 2018. I dette arbeidet inviteres brukerorganisasjoner.

E. Parkeringsbevis:

Hvilke kriterier legges til grunn for å få parkeringsbevis for funksjonshemmede i Trondheim kommune? Hvordan praktiseres ordningen?

Sissel Hovin fra Byplankontoret svarte på vegne av Trondheim Parkering.

Det er Trondheim parkering KF som behandler slik søknader og tildeler slike parkeringstillatelse. Søknadene behandles etter Forskrift om parkering for forflytningshemmede av 18. mars 2016 nr. 1557.

"Bilfører/passasjer som har særlig behov for parkeringslettelse i samband med bosted, arbeid og/eller annen aktivitet fordi vedkommende ikke kan gå eller har store vansker med å bevege seg over noen lengde." Det blir lagt vekt på parkeringsbehovet som fremkommer i søknaden. Mange fyller det medisinske vilkåret, men det må være et spesielt parkeringsbehov som ikke kan fylles av det ordinære tilbudet. Bilfører som sitter i rullestol, psykisk utviklingshemmede med egen bil og personer med alvorlig sykdom som krever behandling ved St. Olavs hospital er eksempler på tilfeller som ofte vil fylle vilkåret. For søkere som er bilfører vil også arbeidsparkering være et vilkår som kommer i betraktning, selv ved kortere behov. For

passasjer vil behovet for slik tillatelse i mange tilfeller være beroende av om vedkommende er i stand til å ta vare på seg selv. Vi tilstreber å likebehandle søknader med andre norske kommuner. Vi har tett dialog med disse for å tilstrebe lik praksis.

Sp. 5. LHL-lagene i Trondheim

Aldersvennlig transport:

Til Fellesmøte mellom KFU og brukerorganisasjonene 28.nov. 2017 meldte LHL Øst, LHL Vest og LHL Saupstad/Heimdal inn et spørsmål (nr. 7 i ref.) som gjaldt nye utfordringer for funksjonshemmede som følge av ny rutestruktur. Siste del av innspillet gjaldt utprøving av transport av funksjonshemmede tilsvarende Prøveprosjektet for aldersvennlig transport i Oslo. Under behandlingen ble det svart at dette var en sak som måtte behandles av Trondheim kommune og AtB. Dette kom ikke fram av referatet og vi vet ikke hva skjer som følge av innspillet.

Vi tillater oss derfor å ta spørsmålet opp igjen: «Oslo kommune igangsatte 4. sept. 2017 et opplegg for utprøving av Aldersvennlig transport fra dør til dør i bydel Nordre Aker. Info: Google «Aldersvennlig transport Oslo». Vil Trondheim kommune/AtB utrede tilsvarende tilpasset funksjonshemmedes behov?» Med utfordringer tenkes særlig på flere busskifte, økt avstand til holdeplass, billettering. Det vil være en fin kompensasjon til funksjonshemmede om et prøveprosjekt kan igangsettes. LHL lagene i Trondheim og nærmeste omland har ca. 2000 medlemmer.

Marte Løvik fra KFU svarte:

Rutestrukturen og kollektivtilbudet for øvrig er et fylkeskommunalt ansvar. Vil anbefale at spørsmålet rettes til fylkeskommunen.

Sp. 6. MS-foreninga v/Steinar Jøsok:

HC-parkering:

Mange opplever at det blir stadig vanskeligere å finne ledige HC parkeringsplasser når de skal på nødvendige ærender i Midtbyen. Er det planer for å løse dette for de som verken kan gå, sykle eller hoppe på en superbuss. En løsning kan være å la Kongensgate fra Kjøpmannsgata til torget bli forbeholdt HC parkering. Da vil vi kunne bruke store deler av Midtbyen uten å måtte rulle rullestol i store avstander på disse fortauene som har en unødig stor hellingsvinkel inn mot gata, og slippe å få ødelagt de små svinghjulene foran på rullestolene pga. av den middelalderske brosteinbelegninga i mange av gatene i byen.

Sissel Hovin fra Byplankontoret svarte på vegne av Trondheim Parkering:

Trondheim parkering regulerer parkering i Trondheim kommune i det daglige i samarbeide med Byplankontoret og skiltmyndigheten. Men for tiden arbeides det med en ny gatebruksplan for Trondheim sentrum. Der er vi representert i arbeidsgruppe som arbeider med parkering, den består av flere interessenter både fra det offentlige og private, deriblant Kristian Lian fra Norges handikapforbund. Mål med arbeidsgruppene: Vi skal komme fram til minst tre alternativ for parkeringsregnskap for Midtbyen. Vi skal vurdere framtidige behov og konsekvenser av fjerning og flytting av parkeringsplasser, konsekvenser for handel / tilgjengelighet / HC-parkeringsplasser m.m. Vi må se på parkering i sammenheng med hovedmål og delmål for gatebruksplanen, og i sammenheng med alternative kjøremønstre. Hensikten med gatebruksplan for Midtbyen er å skape bedre rammer for opphold og å bedre fremkommeligheten for gående, syklende og kollektivreisende. Gatebruksplanen skal vise hvordan prioriteringen av alle disse brukergruppene skal gjenspeiles i bruken av arealene i sentrum. Innspillet som er kommet i fra Steinar Jøsok vil vi ta med oss inn i det neste arbeidsgruppe møtet i april. Arbeidet med ny gatebruksplan for midtbyen haster, da hensikten i første omgang er å legge til rette for at metrobussen kan kjøre gjennom midtbyen.

4. Andre spørsmål

Det ble fremmet et spørsmål om bussjåførenes manglende serviceinnstilling. En av deltakerne, som er svaksynt, viste til at det kan være vanskelig å se hvilke rutenummer bussene har før de er nærme nok, og at hun får kjeft fra sjåfører fordi hun er sein ute med hånda.

Oppfølging: KFU s leder, Marte Løvik har sendt en henvendelse til AtB om dette og mottatt følgende svar:

"Viser til din henvendelse vedrørende sjåførenes imøtekommenhet. Takk for at du tok deg tida til å skrive til oss. Vi setter stor pris på dette, da det gir oss muligheten til å bli bedre og ta tak i saker som våre kunder er opptatt av. Jeg har sendt en påminnelse til våre operatører, slik at de kan ta det videre med sjåførene.

Med vennlig hilsen,

*Linn
Kundebehandler, AtB AS*

Ole Kristian Lundereng
REF